

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság
v é g z é s e

Gfv.VII.30.199/2017/6.

A tanács tagjai:. Farkas Attila	a tanács elnöke
. Bajnok István	előadó bíró
. Csőke Andrea	bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Dr. Léhmann György ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője: Dr. Lakócai-Vilczek Laura jogtanácsos

A per tárgya: szerződés érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma: Fővárosi Ítéltábla, 6.Pkf.26.391/2016/2. számú végzés

Az elsőfokú bíróság neve és az eljárás száma: Budapest Környéki Törvényszék, 10.P.20.008/2016/3-I. számú végzés

Rendelkező rész

A Kúria a felperes előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti kérelmét elutasítja.

A jogerős végzést hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 5.000 (ötezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperessel 2010. február 24-én megkötött deviza-alapú kölcsönszerződés alperes számára egyoldalú szerződésmódosítási jogot biztosító 3.8. pontja tisztességtelen, ezáltal semmis. A szerződés egyéb rendelkezéseinek érvénytelenségét nem állította.

Az első- és a másodfokú határozat

- [2] Az eljárás felfüggesztését és a felülvizsgált elszámolás bejelentését követően folytatódó eljárásban az elsőfokú bíróság végzésével a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasította a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2. tv.) 37. § (1) bekezdése, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 130. § (1) bekezdésének j) pontja alapján. A végzés indokolása szerint a felperes a hiánypótlási felhívás ellenére nem terjesztett elő a DH2. tv. 37. § (1) bekezdése szerinti kereseti kérelmet.
- [3] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság végzésével az elsőfokú bíróság végzését - eltérő indokolással - helybenhagyta, és a felperes előzetes döntéshozatal kezdeményezése iránti kérelmét elutasította. Végzése indokolásában egyebek mellett kifejtette, hogy a Fővárosi Ítéltábla 3.Pf.21.622/2014/7. számú ítéletével jogerősen elutasította a jelen per alperesének a Magyar Állammal szemben az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét tartalmazó szerződéses kikötés tisztességtelenségére vonatkozó törvényi vélelem megdöntése iránt előterjesztett keresetét. Ez az ítélet speciális, közérdekű perben született, erga omnes hatályú ítéletnek minősül az Alkotmánybíróság 34/2014. (XI.14.) AB határozata [128. pont] és a 2/2015. (II.2.) AB határozata [43-52. pont] értelmében.
- [4] A másodfokú bíróság szerint a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH1. tv.) 4. § (1) bekezdése és a hivatkozott jogerős, erga omnes hatályú ítéletből megállapítható: az egyoldalú szerződésmódosítási joggal összefüggésben a peres felek közötti szerződési kikötések érvénytelensége tárgyában bírói döntés már nem hozható. A keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasításának a jogszabályi alapja mindezekre figyelemmel az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 130. § (1) bekezdés d) pontja.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [5] A jogerős végzés ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben a jogerős határozat hatályon kívül helyezését, és helyette a jogszabályoknak megfelelő, a kereseti kérelmének helyt adó új határozat meghozatalát kérte. Állította, a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasításának jogi alapja helyesen a Pp. 130. § (1) bekezdés b) és f) pontja. Kifejtette, hogy a felülvizsgálni kért végzés a fogyasztói szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK tanácsi irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) egyes cikkeivel, elsődlegesen a 6. és 7. cikkben írtakkal ellentétes, a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 210. § (3) bekezdésének, 213. § (1) bekezdés d) pontjának rendelkezéseit sérti. Hivatkozott arra, hogy alaptörvény-ellenes a DH1. és a DH2. tv. számos rendelkezése. Álláspontja szerint kereseti kérelme érdemi elbírálása körében a bíróságoknak a vonatkozó EU-jogi rendelkezéseket és joggyakorlatot is figyelembe kell venniük. E körben előadta, az EU-jog fogyasztóvédelmi szabályait akként kell értelmezni, hogy - bár keresete nem vitásan kizárólag a kölcsönszerződés meghatározott pontja tisztességtelenségének megállapítására irányult - a bíróságnak hivatalból, azon sui generis jogkövetkezmény levonásával kellett volna vizsgálnia a kölcsönszerződés egyéb rendelkezéseinek tisztességtelenségét is, hogy a tisztességtelen feltétel nem jelent kötelezettséget a fogyasztóra nézve. E körben hivatkozott a Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.21.699/2013/4. számú határozatában kifejtettakra. Állította, a devizahitel tárgyában hozott törvények nem alkalmazandóak, mert az uniós jog elsőbbséget élvez a nemzeti joggal szemben. A jogerős végzés amiatt jogszabálysértő, mert figyelmen kívül hagyja az uniós jog alkalmazásának kötelezettségét. E körben előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését is kérte.
- [6] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős végzés hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [7] A felperes felülvizsgálati kérelmében előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését indítványozta, ezért a Kúria először azt vizsgálta, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 267. cikk (3) bekezdése alapján előterjesztési kötelezettsége fennáll-e. Az EUMSZ 267. cikk (2) bekezdése szerint ezen eljárás kezdeményezésére akkor kerülhet sor, ha az Európai Unió Bíróságától (a továbbiakban: EU Bíróság) a konkrét jogvita eldöntése szempontjából lényeges uniós jogszabály értelmezése szükséges. Nincs helye előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének, ha a felmerülő jogkérdés az ügy elbírálása szempontjából nem releváns, a hivatkozott uniós rendelkezést az EU Bíróság már értelmezte, vagy az uniós jog helyes értelmezése annyira nyilvánvaló, hogy azzal kapcsolatban ésszerű kétség nem merül fel (283/81. sz. CILFIT-ügy, 21. pont). A Kúria ezen feltételek figyelembevételével vizsgálta az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének szükségességét, illetve kötelezettségét, és úgy ítélte meg, hogy a felperes által felvetett jogkérdések tekintetében - az adott kereseti kérelem mellett, az eljárás jelen szakaszában ismertté vált tények alapján - az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének feltételei nem állnak fenn, figyelemmel a később kifejtett indokokra is. A felperes erre irányuló kérelmét mindezek alapján a Pp. 155/A. § (2) bekezdése szerint elutasította.
- [8] A Kúria a jogerős végzést a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és azt nem találta jogszabálysértőnek.
- [9] A felperes elsődlegesen a jogerős határozat hatályon kívül helyezését, a kereseti kérelmének helyt adó határozat meghozatalát kérte. A felperes felülvizsgálati kérelmében egyebek mellett azt állította, hogy a perben eljáró bíróságok a Pp. 130. § (1) bekezdés j) pontja alapján hozták meg döntésüket, és kérte annak megállapítását, hogy e döntések ténylegesen a Pp. 130. § (1) bekezdés b) és f) pontján alapulnak. A Kúria rögzíti, jelen ügyben a másodfokú bíróság a Pp. 130. § (1) bekezdés d) pontja alapján hozta meg a határozatát, így e körben a felperes felülvizsgálati kérelme értelmezhetetlen, ezért a kérelem ezen részével a Kúria a Pp. 272. § (2) bekezdésében írtakra tekintettel érdemben nem foglalkozhatott.
- [10] A felperes felülvizsgálati kérelmében állította, hogy a másodfokú bíróság végzése jogszabálysértő, mert nem vizsgálta, hogy a per tárgyává tett szerződéses rendelkezések a Hpt. 210. § (3) bekezdésébe, a 213. § (1) bekezdés d) pontjába ütköznek. Ennek azonban a később kifejtettékre tekintettel nincs jelentősége.
- [11] A felperes felülvizsgálati kérelmében lényegében azért tartotta jogszabálysértőnek a jogerős végzést, mert - álláspontja szerint - a DH1. tv. és DH2. tv. alkalmazása a fogyasztói irányelv több rendelkezésébe, elsődlegesen a 6. és 7. cikkébe ütközik. A Kúriának ezen hivatkozásra tekintettel arról kellett döntenie, hogy a perben eljáró bíróságoknak a fogyasztói irányelv rendelkezéseit értelmezve egyrészt a kereset tárgyává tett szerződési rendelkezés, másrészt hivatalból a szerződés más rendelkezései tisztességtelenségét kellett-e vizsgálnia. A DH1. tv. 4. § (2) bekezdése a Kúria 2/2014. PJE határozatán alapul, amelynek indokolása az EU Bíróság C-26/13. sz. Kásler-ügyben hozott ítéletében kifejtett jogértelmezést vette át. A hivatkozott törvényi rendelkezés alapján az egyoldalú kamat-, költség-, díjemelést lehetővé tevő rendelkezések tisztességtelenek, kivéve, ha a tisztességtelenség törvényi vélelmét a pénzügyi intézménynek egy speciális - az Alkotmánybíróság több ítéletében kvázi közérdekű pernek minősített - eljárás keretében sikerült megdöntenie. A törvény egyúttal kötelezte a pénzügyi intézményeket a tisztességtelenül felvett kamat, költség, díj visszafizetésére, vagyis az elszámolásra. Amennyiben a fogyasztó az elszámolás eredményét vitatta, lényegében három fórum - ezen belül két bírósági szint - állt a rendelkezésére jogai érvényesítésére.
- [12] A Kúria hangsúlyozza a kamat, költség, díj jogszabályba ütköző, illetve tisztességtelen módosításával kapcsolatos szerződéses rendelkezés soha nem az egész, hanem csak az adott feltétel érvénytelenségét eredményezi. A jelen per tárgyává tett szerződéses rendelkezés tisztességtelensége, így érvénytelensége már megállapítást nyert, így semmi indoka, értelme nincs ugyanezen szerződéses rendelkezés további érvénytelenségi okai vizsgálatának, tekintettel az azonos

jogkövetkezményekre.

- [13] A felperes sérelmezte, hogy a DH2. tv. 37. § (1) bekezdése nem teszi lehetővé kizárólag az érvénytelenség megállapítására irányuló kereset előterjesztését. A Kúria utal arra, a felperes által keresetlevelében megjelölt szerződéses rendelkezés tisztességtelensége folytán az alperes a felperessel elszámolni köteles. Erre tekintettel a konkrét jogvita eldöntése szempontjából nincs jelentősége annak a kérdésnek, hogy egyébként a DH2. tv. 37. § (1) bekezdése megfelel-e a fogyasztói irányelv rendelkezéseinek.
- [14] A Kúria megítélése szerint az EU Bíróságnak a fenti irányelvvel kapcsolatos - részben a felperes által is hivatkozott - joggyakorlata alapján nem állapítható meg az a kötelezettség, hogy a tagállami bíróságoknak részleges érvénytelenség megállapítására irányuló perekben - erre irányuló kereseti kérelem hiányában - a fogyasztói szerződés egészét, minden egyes egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel esetleges tisztességtelenségét hivatalból kellene vizsgálniuk. Az EU Bíróság csak a kereseti kérelem alapjául szolgáló ÁSZF rendelkezések vonatkozásában állapított meg többlet eljárásjogi kötelezettséget a tagállami bíróságok számára (így többek között: C-488/11. sz., Asbeek Brusse ügyben hozott ítélet, 39. pont; C-470/12. sz., Pohotovost'ügyben hozott ítélet, 40. pont), de egyik ítéletében sem törte át a tagállami polgári eljárásjogok legfontosabb alapelvi szintű rendelkezését, a kérelemhez kötöttség elvét úgy, ahogy arra a felperes hivatkozott.
- [15] A Kúria hangsúlyozza, a Fővárosi Ítéltábla felperes által hivatkozott határozata más kereseti kérelem és eltérő tényállás mellett született, az abban kifejtett jogi álláspont ezért ezen okból sem lehet a jelen felülvizsgálati kérelem elbírálása során irányadó.
- [16] A Kúria rögzíti, a felperes először felülvizsgálati kérelmében állította, hogy a perbeli kölcsönszerződésnek több, a felülvizsgálati kérelemben megjelölt rendelkezései is tisztességtelenek. A Kúria e körben hangsúlyozza, a felülvizsgálati eljárás rendkívüli perorvoslat, amelynek tárgya - az egységes és régóta kialakult joggyakorlat értelmében - nem lehet olyan jogkérdés, amely a megelőző eljárásban nem merült fel, amelyre a felek nem hivatkoztak (BH2002. 447., BH2002. 283.). A felperes által támadott jogerős végzés nem az ügy érdemében hozott határozat, így az emiatt a felek közötti jogviszonyban - a kereseti kérelem vonatkozásában - ítélt dolgot nem eredményez.
- [17] A felperes alkotmányossági hivatkozásával összefüggésben a Kúria utal arra, hogy az Alkotmánybíróság a határozataiban nem találta alaptörvény-ellenesnek a DH1. tv.-t és a DH2. tv.-t sem. A felperes felülvizsgálati kérelme elbírálása körében nincs jelentősége annak, hogy ezen AB határozatokban kifejtettekkel a felperes nem ért egyet.
- [18] A Kúria mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság végzését a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [19] A felülvizsgálati eljárásban a pervesztes felperes a Pp. 270. § (1) bekezdése folytán irányadó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes - a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdéseiben foglaltakra figyelemmel megállapított - felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére, aminek mértékét a Kúria a kifejtett jogtanácsosi tevékenységgel arányosan állapította meg. A felülvizsgálati eljárás az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 57. § (1) bekezdés a) pontja értelmében illetékmentes.
- [20] A Kúria a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el. A végzés ellen a felülvizsgálatot a Pp. 271. § (1) bekezdésének e) pontja zárja ki.

Dr. Farkas Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Bajnok István s.k. előadó bíró, Dr. Csőke Andrea s.k. bíró

A kiadmány hitelül: